

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย
เรื่อง แนวทางการพิจารณาเหตุรำคาญจากมลพิษทางเสียงที่อาจส่งผลกระทบต่อ
ต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมต่อการดำรงชีพและอาจเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ

นาย ม. ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓ ถึงกรมอนามัย เพื่อขอหารือ เกี่ยวกับเหตุ
เดือดร้อนรำคาญจากมลพิษทางเสียงที่อาจส่งผลกระทบต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมต่อการดำรงชีพและ
อาจเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ผู้หารือได้รับความเดือดร้อนจากเสียงของโรงเรียนข้างบ้านเป็นระยะเวลาหลายปี เนื่องจาก
โรงเรียนนานาชาติแห่งหนึ่ง ล้อมรอบบ้านของผู้หารือไว้ถึงสามด้าน โรงเรียนนี้ส่งเสียงรบกวนสร้างความเดือดร้อน
อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ตั้งแต่ ๗ โมงเช้า ถึง ๕ โมงเย็นทุกวันจันทร์ถึงศุกร์ แม้แต่วันเสาร์ อาทิตย์ วันหยุด
นักชัตตฤกษ์ ช่วงปิดเทอม ก็มีการจัดกิจกรรมหรือซ้อมแซมตัวอาคารรอบบ้านของผู้หารือ โดยที่ผ่านมามีทาง
เจ้าหน้าที่สำนักงานเขต ว. ได้เข้ามาวัดเสียงแล้ว ๑๑ ครั้ง และค่าเสียงเกินไปเยอะมากทุกครั้ง แม้ว่าผลวัดเสียงจะ
เกินเยอะมากทุกครั้ง ทางโรงเรียนก็ยังอุทธรณ์คำสั่งกับกรมอนามัยมาแล้ว ๒ รอบ แต่ถูกยกอุทธรณ์และไม่รับ
อุทธรณ์ เนื่องจากทางโรงเรียนไม่มีมาตรการในการป้องกันมลพิษทางเสียงที่จะป้องกันมิให้เกิดผลกระทบจนเป็น
เหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง อย่างไรก็ตาม ทางโรงเรียนก็ยังไม่ได้แก้ไขปัญหามาและยังฝ่าฝืนคำสั่ง
จนถึงทุกวันนี้ จนส่งผลกระทบต่อสุขภาพอย่างรุนแรงต่อผู้หารือซึ่งอยู่อาศัยและทำงานที่บ้านมาโดยตลอด
ดังต่อไปนี้

๑. ในช่วงที่ทางโรงเรียนมีการก่อสร้างโดยไม่ได้รับการอนุญาต ทางสำนักงานเขตจึงออก
หนังสือระงับ และผู้หารือได้เข้าห้องฉุกเฉิน เนื่องจากเจ็บหน้าอกฉับพลัน

๒. ผู้หารือเข้าพบแพทย์ และจิตแพทย์ เนื่องจากเสียงรบกวนจากโรงเรียนก่อให้เกิดอาการป่วย
รุนแรงหลายอย่าง

๓. และล่าสุด เนื่องจากต้องอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ก่อเสียงรบกวนดังเป็นระยะเวลาติดต่อกัน
มาหลายปีทุกวัน จนทำให้ผู้หารือสูญเสียการได้ยินบางส่วน ผู้หารือจึงไปตรวจสมรรถภาพการได้ยินอย่างละเอียด
ที่กรมควบคุมโรค สถาบันราชประชาสมาสัย และถูกวินิจฉัยแล้วว่า ผู้หารือประสาทหูเสื่อมทั้งสองข้าง ดังนั้น
ผู้หารือจึงขอหารือใน ๒ ประเด็น ดังนี้

๑) เหตุเดือดร้อนรำคาญเรื่องมลพิษทางเสียงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกวันมีผลกระทบต่อ
สถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมต่อการดำรงชีพของผู้หารือหรือไม่

๒) อาการป่วยทุกอย่างที่เกิดขึ้นกับผู้หารือตามที่แจ้งมา รวมทั้งการสูญเสียการได้ยิน
ถือเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพหรือไม่

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๔/๘๗๘๑ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ ซึ่งกรมอนามัยมีถึง
นาย ม.

๑. ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากเอกสารที่ผู้หารือส่งมาประกอบการพิจารณา สามารถสรุปได้ว่า สถานที่ภายในโรงเรียนที่ส่งเสียงรบกวน มีดังนี้ ๑. สนามเด็กเล่นและสนามเด็กเล่นแบบเชือก ๒. บริเวณทางเดิน ๓. สระว่ายน้ำ ๔. สนามฟุตบอล ๕. ลานหน้าห้องสมุด ๖. คอมเพรสเซอร์แอร์ชั้น ๔ ถึง ๖ ของห้องสมุด โดยในวันจันทร์ถึงศุกร์กิจกรรมที่ส่งเสียงดังรบกวน ได้แก่ เสียงครู เสียงผู้ปกครอง เสียงเด็กเล่น เสียงจากการสอนที่สนามเด็กเล่นเชือก สระว่ายน้ำ และสนามฟุตบอล เสียงจากคอมเพรสเซอร์แอร์ และในวันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ จะมีการจัดกิจกรรมที่สนามฟุตบอลและมีการซ่อมแซมปรับปรุงอาคารตลอดทั้งวัน และจากการตรวจวัดเสียงของโรงเรียนนานาชาติแห่งหนึ่ง พบว่า เสียงในช่วงพักกลางวัน เสียงเด็กหลังเลิกเรียน และเสียงคอมเพรสเซอร์แอร์ มีค่าระดับเสียงรบกวนเกินกว่า ๑๐ เดซิเบลเอ ซึ่งถือว่าเป็นเสียงรบกวนตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๙ (พ.ศ. ๒๕๕๐) เรื่อง ค่าระดับเสียงรบกวน อีกทั้ง ผู้หารือได้มีผลการตรวจสุขภาพและใบรับรองแพทย์ เกี่ยวกับอาการเจ็บหน้าอก ปวดศีรษะ ใจสั่น กระวนกระวาย มีปัญหาในการนอนหลับ และโรคประสาทหูเสื่อมทั้งสองข้างด้วย

๒. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กรมอนามัย ได้พิจารณาข้อหาหรือตั้งกล่าวแล้วเห็นว่าตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดไว้ดังนี้

มาตรา ๒๕ วรรค ๔^๒ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ “การกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง เขม่า เถ้าหรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ” ถือเป็นเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจตามมาตรา ๒๘^๓ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการระงับเหตุรำคาญ ดังนี้

(๑) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควร

(๒) ออกคำสั่งให้กระทำการเพื่อป้องกันมิให้เหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต โดยกำหนดวิธีการไว้ในคำสั่งระงับเหตุรำคาญก็ได้

^๒ มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ

(๔) การกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง เขม่า เถ้า หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

^๓ มาตรา ๒๘ ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชนให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นว่าสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้เหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคตให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

ในกรณีที่ไม่มี การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจระงับเหตุรำคาญนั้นและอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เหตุรำคาญเกิดขึ้นอีก และถ้าเหตุรำคาญเกิดขึ้นจากการกระทำ การละเลย หรือการยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับกรณีนั้น

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในสถานที่เอกชนอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้

(๓) ถ้าผู้ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ก็เข้าระงับและจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดขึ้นอีกก็ได้ และถ้าการนั้นเกิดจากการกระทำหรือการละเลย หรือการพ้องผันของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น ต้องเสียค่าใช้จ่ายด้วย

(๔) กรณีที่เหตุรำคาญนั้นอาจเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพหรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วนได้ จนกว่าจะเป็นที่พอใจว่าได้ระงับเหตุรำคาญนั้นแล้ว

๓. ความเห็นในประเด็นข้อหาหรือ

ข้อหาหรือที่ ๑ เหตุเดือนร้อนรำคาญเรื่องมลพิษทางเสียงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกวัน มีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมต่อการดำรงชีพของผู้หาหรือหรือไม่

ผู้หาหรือให้ข้อมูลว่าได้รับความเดือดร้อนจากเสียงรบกวนของโรงเรียนนานาชาติแห่งหนึ่งอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ตั้งแต่เวลา ๗ โมงเช้าถึง ๕ โมงเย็น ทุกวันจันทร์ถึงศุกร์ โดยเป็นเสียงดังที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนการสอน เสียงเด็กเล่นตะโกนพูดคุย เสียงจากคอมพิวเตอร์แอร์ชั้น ๔ ถึง ๖ ของห้องสมุด เป็นต้น และจากผลการตรวจวัดเสียงของสำนักงานเขต ว. ตั้งแต่วันที่ ๑๓ มิ.ย. ๖๑ - ๑๐ ก.ย. ๖๓ รวมจำนวน ๑๑ ครั้ง พบว่า ในแต่ละครั้ง มีค่าระดับเสียงรบกวนเกินกว่า ๑๐ เดซิเบลเอ ซึ่งถือว่าเป็นเสียงรบกวนตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๙ (พ.ศ. ๒๕๕๐) เรื่อง ค่าระดับเสียงรบกวน โดยค่าระดับเสียงดังกล่าวเข้าข่ายเป็นเหตุรำคาญตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์บทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในปัจจุบันยังไม่ได้กำหนดมาตรฐานสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมต่อการดำรงชีพไว้ จึงอาจเทียบเคียงค่าคำแนะนำระดับเสียงขององค์การอนามัยโลก (WHO)^๔ ที่เกี่ยวข้องดังนี้ ๑) ระดับเสียงในสิ่งแวดล้อมทั่วไป ในพื้นที่อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การจราจร ทั้งภายในและภายนอกอาคาร หากรับสัมผัสระดับเสียงเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง เกินกว่า ๗๐ เดซิเบลเอ อาจก่อให้เกิดการสูญเสียการได้ยิน ๒) ระดับเสียงในที่พักอาศัย หากรับสัมผัสระดับเสียงเฉลี่ย ๘ ชั่วโมง เกินกว่า ๓๐ เดซิเบลเอ จะทำให้รบกวนการนอนหลับในเวลากลางคืน ๓) ระดับเสียงของโรงเรียนและสถานเลี้ยงเด็กก่อนก่อนวัยขณะไม่มีการเรียนการสอน ระดับเสียงเฉลี่ยไม่ควรเกิน ๓๕ เดซิเบลเอ และ ๔) ระดับเสียงของสนามเด็กเล่นภายนอกอาคาร ระดับเสียงเฉลี่ยไม่ควรเกิน ๕๕ เดซิเบลเอ เนื่องจากจะรบกวนการสื่อสารทางการพูดและรบกวนการได้ยิน ดังนั้น หากมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วพบว่า ผู้หาหรือได้รับสัมผัสระดับเสียงเฉลี่ยสูงเกินกว่าค่าคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก (WHO) ดังกล่าว ก็ย่อมมีผลกระทบต่อสุขภาพ

ข้อหาหรือที่ ๒ อาการป่วยทุกอย่างที่เกิดขึ้นกับผู้หาหรือตามที่แจ้งมา รวมทั้งการสูญเสียการได้ยินถือเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพหรือไม่

จากข้อมูลที่ผู้หาหรือได้แจ้งว่ามีอาการนอนไม่หลับ บวดีศีรษะ ใจสั่น กระวนกระวาย เป็นโรคประสาทหูเสื่อมทั้งสองข้าง และการสูญเสียการได้ยิน โดยหาหรือว่าอาการป่วยดังกล่าวนี้ถือเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพหรือไม่นั้น กรมอนามัยพิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังไม่ได้กำหนดเกณฑ์การจำแนกระดับความเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนไว้ ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่าปัจจัยของเสียงที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพมีหลายปัจจัย^๕ เช่น ๑) ระดับเสียงและความถี่เสียง เช่น เสียงดัง เสียงค่อย เสียงแหลม เสียงทุ้ม ๒) ระยะเวลาการรับสัมผัสเสียง เช่น ระยะเวลาสั้น ๆ ระยะเวลาต่อเนื่อง และ ๓) ลักษณะเฉพาะของแต่ละ

^๔ Guideline for Community Noise, (๑๙๙๗). World Health Organization (WHO), Geneva, Switzerland.

^๕ การพัฒนาชุดความรู้เรื่องแนวทางการจัดการเหตุรำคาญจากเสียงเพื่อคุ้มครองสุขภาพประชาชน, (๒๕๖๒). ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัฐพล อันเนื่อง, คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุคคล เช่น เพศ อายุ สุขภาพ ความไวต่อการเสื่อมของระบบการได้ยิน เป็นต้น นอกจากนั้น ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการสูญเสียการได้ยิน เช่น การรับสัมผัสมลพิษทางเสียงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เด็ก การใช้เครื่องเล่นเพลงเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง การไปเที่ยวหรือทำงานในสถานบันเทิงหรือคอนเสิร์ตเป็นประจำ กลุ่มอาชีพนักดนตรี การใช้ยาที่มีพิษต่อประสาทหู การประสบอุบัติเหตุ และจากพันธุกรรม เป็นต้น ดังนั้น จึงต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อพิสูจน์ว่าอาการป่วยและการสูญเสียการได้ยินตามที่ผู้หรือได้แจ้งมานั้น เกิดจากมลพิษทางเสียงที่มีแหล่งกำเนิดมาจากโรงเรียนถือเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพต่อไป

กรมอนามัย

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหารือในประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่
เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

